EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 27.10.2021.
COM(2021) 647 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o primjeni Direktive (EU) 2021/555 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o nadzoru nabave i posjedovanja oružja

1. UVOD

U Akcijskom planu EU-a za kontrolu trgovine vatrenim oružjem za razdoblje 2020.–2025.[1] donesenom u srpnju 2020. potpuna provedba Direktive o vatrenom oružju utvrđena je kao glavni prioritet, a to je potvrđeno u Agendi EU-a za borbu protiv terorizma iz prosinca 2020.[2]

U ovom izvješću ocjenjuje se primjena Direktive Vijeća 91/477/EEZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 1991. o nadzoru nabave i posjedovanja oružja (dalje u tekstu „Direktiva o vatrenom oružju"), kako je propisano njezinim člankom 17. nakon zadnje izmjene 2017.[3] U međuvremenu, Direktiva o vatrenom oružju i njezine naknadne izmjene zamijenjene su i stavljene izvan snage te kodificirane u Direktivi (EU) 2021/555 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021.[4] Radi jasnoće, ako nije drukčije navedeno, brojevi članaka navedeni u izvješću odnose se na brojeve iz Direktive (EU) 2021/555 koja je trenutačno na snazi.

U skladu s člankom 17. (sada članak 24.) u izvješću se posebno moraju ispitati kategorije vatrenog oružja i pitanja koja se odnose na provedbu sustava europske oružne propusnice, označivanje i učinke novih tehnologija kao što su 3D tisak, upotreba kôda za brzi odgovor (QR) i upotreba sustava za identifikaciju putem radijskih frekvencija (RFID). Kako je najavljeno u Strategiji EU-a za suzbijanje organiziranog kriminala za razdoblje 2021.–2025.[5], u ovom se izvješću utvrđuju i inicijalni načini poboljšanja pravnog okvira. U pripremi ovog izvješća Komisija se u prvom redu oslanjala na mjere prenošenja o kojima su je obavijestile države članice i na javno dostupne informacije.

Osim toga, Komisija je u studenome 2019. državama članicama dostavila detaljan upitnik o temama navedenima u članku 17. (sada članak 24.) na koji je odgovorilo 19 država članica. Komisija je na sastanku Odbora za vatreno oružje 18. prosinca 2019. iznijela sažetak tih odgovora i na temelju toga održala preliminarne rasprave u Odboru.

Osim toga, Komisija aktivno sudjeluje u prioritetu povezanom s vatrenim oružjem Europske multidisciplinarne platforme za borbu protiv kaznenih djela[6] (dalje u tekstu „platforma za vatreno oružje") i u Europskoj stručnoj skupini o vatrenom oružju[7], što joj

---

1 COM(2020) 608 final.

2 COM(2020) 795 final.

3 SL L 137, 24.5.2017., str. 22.–39.

4 SL L 115, 6.4.2021., str. 1.–25.

5 COM(2021) 170 final.

6 EMPACT (https://www.consilium.europa.eu/es/documents-publications/publications/empact/) platforma je koja omogućuje strukturiranu suradnju između tijela za izvršavanje zakonodavstva, carinskih i poreznih tijela, sudaca država članica, europskih institucija i agencija te, prema potrebi, trećih zemalja, međunarodnih organizacija i privatnog sektora u operativnim ciklusima od četiri godine.

7 Podskupina Radne skupine za izvršavanje zakonodavstva (LEWP) u okviru Vijeća Europske unije, https://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/preparatory-bodies/law-enforcement-working-party/

je pomoglo da utvrdi trenutačne i potencijalne prijetnje povezane s vatrenim oružjem te učinak na kriminalnu aktivnost.

Međutim, zbog velikih kašnjenja u prenošenju u nacionalno zakonodavstvo[8] Komisija nije mogla provesti potpuno ocjenjivanje usklađenosti nacionalnih zakona i praksi.

Ured Ujedinjenih naroda za droge i kriminal objavio je u srpnju 2020. dokument pod nazivom „Illicit Trafficking in Firearms, their Parts, Components and Ammunition to, from and across the European Union" („Nezakonita trgovina vatrenim oružjem, njegovim dijelovima i komponentama te streljivom u Europsku uniju, unutar nje i iz nje") u kojem se navode važna razmatranja i političke preporuke o trenutačnim prijetnjama i pravnim nedostacima u kontroli vatrenog oružja na globalnoj razini[9].

2. PROVEDBA DIREKTIVE O VATRENOM ORUŽJU

Direktivom o vatrenom oružju uređuje se nabava, posjedovanje i komercijalna razmjena civilnog vatrenog oružja unutar EU-a (npr. vatrenog oružja koje se upotrebljava za streljaštvo i lov). Njome se utvrđuju zajednički minimalni standardi, koje sve države članice moraju prenijeti u svoje nacionalno zakonodavstvo o vatrenom oružju, kako bi se uravnotežili ciljevi unutarnjeg tržišta (tj. prekogranično kretanje vatrenog oružja) i ciljevi sigurnosne politike (tj. visoka razina sigurnosti i zaštite od kaznenih djela i nezakonite trgovine) unutar EU-a. Ta direktiva doprinosi razvoju schengenske pravne stečevine jer je dio zajedničkog skupa pravila EU-a kojima se omogućuje slobodno kretanje osoba.

Direktiva je revidirana nakon stupanja na snagu Protokola Ujedinjenih naroda protiv nezakonite proizvodnje vatrenog oružja (Protokol o vatrenom oružju) 2005.[10] te potom 2017. nakon terorističkih napada koji su se dogodili 2015.

---

[8] Komisija je pokrenula postupke zbog povrede protiv 25 država članica zbog neprenošenja Direktive o vatrenom oružju i protiv 20 država članica u vezi s dvije provedbene direktive o označivanju i oružju za uzbunjivanje i signalizaciju – za više pojedinosti vidjeti odjeljak 2.2.

[9] Ujedinjeni narodi, Beč, 2020. https://www.unodc.org/documents/firearms-protocol/2020/UNODC-EU-Report-A8_FINAL.pdf

[10] Prenesen u pravni poredak EU-a Odlukom Vijeća 2014/164/EU od 11. veljače 2014. o sklapanju, u ime Europske unije, Protokola protiv nezakonite proizvodnje i trgovanja vatrenim oružjem, njegovim dijelovima i komponentama te streljivom, kojim se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (SL L 89, 25.3.2014., str. 7.).

Vizualni prikaz Direktive o vatrenom oružju

2.1. Zadaće Komisije

Direktivom o vatrenom oružju od Komisije se zahtijeva donošenje provedbenih i delegiranih akata. Stoga je Komisija od stupanja na snagu te direktive donijela:

1. 5. ožujka 2018. (u skladu s člankom 15. stavkom 2.) Provedbenu uredbu (EU) 2018/337 o izmjeni Provedbene uredbe (EU) 2015/2403 o utvrđivanju zajedničkih **smjernica o normama** i tehnikama onesposobljavanja kako bi se osiguralo da je onesposobljeno vatreno oružje postalo neopozivo neuporabljivo;
2. 16. siječnja 2019. (u skladu s člankom 4. stavkom 3.) Provedbenu direktivu Komisije (EU) 2019/68 o utvrđivanju tehničkih specifikacija za **označivanje vatrenog oružja** i njegovih bitnih dijelova u skladu s Direktivom Vijeća 91/477/EEZ o nadzoru nabave i posjedovanja oružja (vidjeti odjeljak 5.4.2.);
3. 16. siječnja 2019. (u skladu s člankom 14. stavkom 3.) Provedbenu direktivu Komisije (EU) 2019/69 o utvrđivanju tehničkih specifikacija **oružja za uzbunjivanje i signalizaciju** u skladu s Direktivom Vijeća 91/477/EEZ o nadzoru nabave i posjedovanja oružja;
4. 16. siječnja 2019. (u skladu s člankom 18. stavkom 4. i člankom 21. stavkom 5.) Delegiranu uredbu Komisije (EU) 2019/686 o utvrđivanju detaljnih mehanizama, u skladu s Direktivom Vijeća 91/477/EEZ, za **sustavnu razmjenu informacija povezanih s prijenosom vatrenog oružja unutar Unije elektroničkim sredstvima** (vidjeti odjeljak 5.4.1.);
5. 21. svibnja 2021. Delegiranu uredbu Komisije (EU) 2021/1423 o **odbijanjima izdavanja odobrenja za stjecanje ili posjedovanje određenog vatrenog oružja**;
6. dva pilot-projekta za provedbu administrativne suradnje u vezi s dvjema prethodno navedenim delegiranim uredbama Komisije (u skladu s člankom 4. Uredbe (EU) br. 1024/2012 kojom se uređuje Informacijski sustav unutarnjeg tržišta).

2.2. Prenošenje Direktive i sekundarnog zakonodavstva u državama članicama

Direktiva o vatrenom oružju, kako je izmijenjena 2017., morala je biti prenesena do 14. rujna 2018., osim članka 4. stavka 4., kojim se uređuju trgovci oružjem i posrednici, te članka 4. stavka 5. o uspostavi sustava pohrane podataka, a koji su morali biti preneseni do 14. prosinca 2019.

Komisija je u srpnju 2019. poslala obrazloženo mišljenje u 20 država članica u pogledu prvog roka[11] te je 24. siječnja 2020. poslala službene opomene u 17 država članica[12] u vezi s drugim rokom jer nisu dostavile obavijesti o nacionalnim provedbenim mjerama.

[11] Sve države osim AT, BG, FR, LV, MT.

[12] Sve države osim IT, HR, BG, LV, LT, MT, NL, AT, PT, RO i FI.

Rok za prenošenje dviju provedbenih direktiva Komisije o označivanju i oružju za uzbunjivanje i signalizaciju bio je 17. siječnja 2020. Komisija je 28. svibnja 2020. pokrenula postupke zbog povrede protiv 19 država članica (o označivanju)[13] i 17 država članica (za oružje za uzbunjivanje i signalizaciju)[14].

Dana 15. kolovoza 2021. u tijeku je bilo 80 postupaka zbog povrede povezanih s Direktivom o vatrenom oružju i sekundarnim zakonodavstvom. Svi su se postupci odnosili na neprijavljivanje mjera za prenošenje. Komisija je u međuvremenu od nekoliko država članica primila obavijesti o potpunom prenošenju. Stoga se očekuje da će se u predstojećim mjesecima neki postupci okončati.

Komisija je provela provjeru prenošenja i analizirala jesu li države članice u potpunosti prenijele pravo Unije u svoje pravne sustave, uključujući države članice koje su na vrijeme dostavile obavijest o nacionalnim provedbenim mjerama. Komisija je proučila i neprijavljene mjere kako bi ocijenila stupanj dovršenosti prenošenja.

Početna procjena opisana u nastavku usmjerena je na najvažnije izmjene Direktive uvedene 2017. i na dvije provedbene direktive iz 2019.

Članak 1. Direktive sadržava 15 **definicija** od kojih je pet potpuno novih, a druge su ažurirane. Njima se posebno osigurava da se materijalno područje primjene (npr. oružje za uzbunjivanje i signalizaciju, paradno i akustično oružje) i osobno područje primjene Direktive (npr. kolekcionari, muzeji, posrednici) primjenjuju na dosljedan način u cijelom EU-u.

Sve definicije prenijela je 22 država članica (Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Njemačka, Danska, Estonija, Grčka, Španjolska, Finska, Francuska, Hrvatska, Mađarska, Irska, Italija, Litva, Latvija, Malta, Poljska, Portugal i Rumunjska), tri države članice prenijele su samo dio definicija (Nizozemska, Švedska i Slovačka), a dvije države članice nisu prijavile ni jednu mjeru prenošenja (Luksemburg i Slovenija).

Direktivom o vatrenom oružju uvedene su nove odredbe o djelatnostima **trgovaca oružjem i posrednika** (članak 1. stavak 1., članak 4. stavak 4., članak 4. stavak 5. i članak 13. stavak 2.). Sve su države članice osim tri (Danska, Luksemburg i Slovenija) prenijele sve odredbe.

Člankom 4. stavkom 1. i člankom 4. stavkom 2. znatno su izmijenjena pravila o **označivanju**. Sve su države članice osim dvije (Luksemburg i Slovenija) prenijele sve odredbe.

Osim toga, 18 država članica prenijelo je odredbe Provedbene direktive (EU) 2019/68 koje se odnose na označivanje (Austrija, Belgija, Cipar, Češka, Njemačka, Danska, Estonija, Grčka, Španjolska, Francuska, Hrvatska, Mađarska, Litva, Latvija, Malta, Nizozemska, Portugal i Slovačka), a 9 država članica nije prijavilo ni jednu mjeru ili je prenošenje bilo nepotpuno (Bugarska, Finska, Irska, Italija, Luksemburg, Poljska, Rumunjska, Švedska i Slovenija).

[13] Sve države osim DK, EE, FR, LT, LV, MT, NL, PT i SK.

[14] Sve države osim AT, BE, DE, DK, EE, FR, LT, LV, MT, PT i SK.

Člankom 4. stavkom 5. i člankom 18. stavkom 4. revidirane Direktive o vatrenom oružju iz 2017. poboljšava se količina i kvaliteta evidencije u **sustavima pohrane podataka te razmjena informacija** s nacionalnim nadležnim tijelima i među njima. Te odredbe u potpunosti su prenijele 23 države članice (Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Njemačka, Estonija, Grčka, Španjolska, Finska, Francuska, Hrvatska, Mađarska, Italija, Litva, Latvija, Malta, Nizozemska, Poljska, Portugal, Rumunjska, Švedska i Slovačka), a četiri države članice nisu prijavile ni jednu mjeru ili je prenošenje bilo nepotpuno (Danska, Irska, Luksemburg i Slovenija).

Člankom 9. stavkom 1. Direktive o vatrenom oružju utvrđuju se stroža pravila za najopasnija vatrena oružja, koja ih svrstavaju u **kategoriju A** i prema kojima, uz neke ograničene i propisno obrazložene iznimke, nije dopuštena nabava ni posjedovanje takvog oružja ili trgovina njime. Sve države članice osim dvije (Luksemburg i Slovenija) prenijele su članak 9. stavak 1.

U Direktivi o vatrenom oružju ažurirano je nekoliko članaka koji se odnose na **europsku oružnu propusnicu**, uključujući definiciju, obvezu uključivanja izjave u europsku oružnu propusnicu i obavješćivanja drugih država članica ako je za oružje kategorije B ili C potrebno odobrenje ili je zabranjeno. Sve su države članice osim dvije (Luksemburg i Slovenija) prenijele sve odredbe.

Određeno **oružje za uzbunjivanje i signalizaciju** ujedno se može jednostavnim alatima i uz minimalno znanje lako preinačiti u smrtonosno vatreno oružje. Nadležna tijela država članica i Komisija[15] prepoznala su taj način rada kao posebnu prijetnju, što je dovelo do uvođenja novih odredaba u Direktivu o vatrenom oružju (članak 1. stavak 1., članak 14. i Prilog I.). Sve su države članice osim četiri (Luksemburg, Slovačka, Slovenija i Švedska) prenijele sve odredbe.

Provedbenu direktivu (EU) 2019/69 o utvrđivanju tehničkih specifikacija oružja za uzbunjivanje i signalizaciju prenijelo je 13 država članica (Austrija, Cipar, Njemačka, Danska, Estonija, Španjolska, Finska, Francuska, Mađarska, Litva, Latvija, Portugal i Slovačka), a 14 država članica nije prijavilo ni jednu mjeru prenošenja ili je prenošenje bilo nepotpuno (Belgija, Bugarska, Češka, Grčka, Hrvatska, Irska, Italija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Poljska, Rumunjska, Švedska i Slovenija).

Paradno i akustično oružje izvorno je vatreno oružje smrtonosne namjene koje je preinačeno tako da se iz njega ne može ispaliti projektil, već samo streljivo bez projektila. Budući da se izmjene obično vrše samo u komori i cijevi, svaka osoba s minimalnim znanjem i uobičajenim alatom mogla bi ih nezakonito pretvoriti u smrtonosno vatreno oružje. Ta je prijetnja uzeta u obzir i u reviziji Direktive o vatrenom oružju iz 2017. tako što se osiguralo da ostanu u izvornoj kategoriji (članak 1. stavak 1. i Prilog I.). Sve su države članice osim pet (Luksemburg, Nizozemska, Švedska, Slovenija i Slovačka) prenijele sve odredbe.

Člankom 1. stavkom 1. i člankom 15. Direktive o vatrenom oružju od 2017. predviđaju se nova pravila o **onesposobljenom vatrenom oružju**, na temelju kojih ga se mora prijaviti, te posebna pravila za njegovu provjeru, označivanje i transfer.

[15] Od 2016. do 2020. države članice zaplijenile su 15 949 komada oružja za uzbunjivanje i signalizaciju robnih marki Ekol, Zoraki i Bruni, većinom u okviru platforme za vatreno oružje, uz pomoć Europola.

Sve su države članice osim tri (Luksemburg, Švedska i Slovenija) prenijele sve odredbe.

Stoga 15. kolovoza 2021. Komisija može zaključiti da je samo 10 država članica dovršilo prenošenje odredaba koje su analizirane u ovom izvješću i predstavljaju glavne izmjene uvedene u Direktivi o vatrenom oružju 2017. i dvjema provedbenim direktivama (Austrija, Cipar, Njemačka, Estonija, Španjolska, Francuska, Mađarska, Latvija, Litva i Portugal), 15 država članica nije prenijelo neke od odredaba (Belgija, Bugarska, Češka, Danska, Grčka, Finska, Hrvatska, Irska, Italija, Malta, Nizozemska, Poljska, Rumunjska, Švedska i Slovačka), a dvije države članice nisu izvijestile ni o kakvim mjerama (Luksemburg i Slovenija).

Prethodno opisanom početnom procjenom ne dovodi se u pitanje stajalište Komisije u postupcima zbog povrede koji su u tijeku ili će se pokrenuti. Ta procjena ne predstavlja ni prosudbu o ocjeni usklađenosti nacionalnih zakona kojima se prenose pravila Unije koju Komisija još nije dovršila. U početnoj fazi procjene Komisija je već utvrdila slučajeve nepravilnog prenošenja u nekoliko država članica.

Komisija će stoga pojačati praćenje provedbe u državama članicama i, prema potrebi, u potpunosti iskoristiti ovlasti koje su joj dodijeljene Ugovorom.

3. KONKRETNA PITANJA

3.1. Kategorije oružja

3.1.1. Opća pitanja povezana s kategorizacijom

Analiza prenošenja odredbi, koje predstavljaju najvažnije izmjene Direktive uvedene 2017., odražava složene probleme s prenošenjem nekih definicija, kategorija vatrenog oružja iz Priloga I. i različitih iznimaka navedenih u nekoliko članaka Direktive o vatrenom oružju.

Direktivom o vatrenom oružju na popis zabranjenog oružja dodane su još neke vrste oružja (kategorija A). Istodobno su u njoj utvrđene brojne iznimke od te zabrane, a za vatreno oružje na koje se te iznimke odnose potrebno je odobrenje koje se može dobiti u jasno definiranim slučajevima.

Osim toga, oružje za uzbunjivanje i signalizaciju ne smatra se vatrenim oružjem jer se smatra da se „ne može preinačiti”, dok onesposobljeno vatreno oružje i dalje treba prijaviti. Isto tako, vatreno oružje prepravljeno u paradno i akustično oružje na način koji ga čini trajno onesposobljenim za ispaljivanje projektila i dalje se razvrstava u svoju izvornu kategoriju, unatoč činjenici da bi moglo biti jednako sigurno kao pravo oružje za uzbunjivanje i signalizaciju.

Naposljetku, tijela za izvršavanje zakonodavstva primijetila su porast zapljene oružja za *airsoft* (ispaljuje plastične kuglice uz pomoć stlačenog plina) prepravljenog u vatreno oružje. Iako je takvo oružje regulirano kao vatreno oružje u nekoliko država članica EU-a, trenutačno je isključeno iz područja primjene Direktive.

Stoga će Komisija procijeniti učinak pojašnjenja **razlike između zabranjenog vatrenog oružja i vatrenog oružja za koje je potrebno odobrenje** kako bi se osiguralo da se zabranjeno vatreno oružje može posjedovati u vrlo iznimnim slučajevima. Potencijalnom procjenom isto tako bi se moglo osigurati da za **sve vrste oružja koje ne može ispaljivati projektile** (nakon onesposobljavanja ili zbog načina izrade), ali bi se specijaliziranim alatima i znanjem moglo prepraviti u oružje za ispaljivanje projektila, barem postoji obveza prijavljivanja.

3.1.2. Vatreno oružje koje ispaljuje streljivo malog kalibra „Flobert”

Streljivo kategorije Flobert i srodno oružje razvijeni su u 19. stoljeću za gađanje u zatvorenom prostoru. Ono ispaljuje perkusijske kapsule u kojima se nalazi mali projektil i mala količina baruta. Streljivo kategorije Flobert ima relativno nizak tlak i početnu brzinu metka te se danas oglašava kao vatreno oružje za vježbe gađanja.

Neki proizvođači vatrenog oružja u nekoliko država članica EU-a[16] počeli su proizvoditi neke modele vatrenog oružja kalibra Flobert. Na temelju informacija i izvješća nacionalnih tijela za izvršavanje zakonodavstva i EUROPOL-a u osnovi postoje dvije vrste vatrenog oružja koje može ispaljivati streljivo Flobert. U „klasičnom obliku”, koji se temelji na standardima izvornih verzija vatrenog oružja Flobert, unutarnji mehanizam i dizajn cijevi ne mogu se preinačiti za ispaljivanje drukčije, smrtonosnije vrste kalibra.

U „modernom obliku” uglavnom se radi o puškama, sačmaricama, poluautomatskim puškama i kratkocijevnom vatrenom oružju, a njihov unutarnji mehanizam još uvijek može ispaljivati metke kalibra 9 mm ili sličnog kalibra. U tom se slučaju samo cijev mijenja ugradnjom unutarnje cijevi unutar izvorne koja je sužena kako bi bila prikladna za streljivo Flobert, kalibra od 4 ili 6 mm, i zavarena na izlaz izvorne cijevi.

Zbog zakašnjelog ili nepravilnog prenošenja Direktive o vatrenom oružju ponekad se vatreno oružje smrtonosnog kalibra svrstano u kategoriju B ili C preinačuje u oružje kalibra Flobert u državama članicama u kojima je te vrste vatrenog oružja još uvijek dovoljno samo prijaviti ili su uvjeti još manje ograničavajući.

U procjeni prijetnje teškog i organiziranog kriminala u EU-u iz 2021.[17], kao i u nekoliko izvješća EUROPOL-a, istaknuta je prijetnja povezana s nezakonitim prepravljanjem „modernog oblika” vatrenog oružja Flobert, što je dovelo do brojnih zapljena u cijeloj Europskoj uniji.

U skladu s Direktivom o vatrenom oružju to oružje jest vatreno oružje jer su perkusijske kapsule vrsta zapaljivog sredstva na potisni naboj. U definiciji vatrenog oružja ni u različitim kategorijama ne navodi se veličina kalibra ni početna energija metka kao relevantne za utvrđivanje je li oružje Flobert vatreno oružje ili kojoj kategoriji pripada.

Komisija poziva sve države članice da u tom pogledu pravilno prenesu Direktivu o vatrenom oružju tako da **pravilno razvrstaju oružje koje može izbacivati streljivo Flobert kao vatreno oružje u skladu s Prilogom I.**

---

16 Dosad je otkriveno u Slovačkoj i Češkoj.

17 SOCTA 2021., verzija sa stupnjem tajnosti „EU Restricted”.

3.1.3. Starinsko vatreno oružje

Vatreno oružje koje bi se moglo kvalificirati kao „starinsko oružje" ponekad se upotrebljava u kriminalnim aktivnostima, što je, primjerice, pokazao teroristički napad 2018. u Strasbourgu u kojem je ubijeno devet, a ranjeno 11 osoba. Međutim, u dijelu III. Priloga I. Direktivi o vatrenom oružju predviđeno je da su predmeti koji se smatraju „starinskim oružjem" isključeni iz definicije „vatrenog oružja" i stoga nisu obuhvaćeni područjem primjene Direktive ako nisu uključeni u kategorije Direktive te podliježu nacionalnom pravu.

Na sastanku Odbora za vatreno oružje 18. prosinca 2019. većina država članica istaknula je da će se zalagati za usklađivanje pravila o starinskom oružju na razini EU-a. Neke od njih propitivale su samu relevantnost izuzimanja starinskog vatrenog oružja od zahtjeva iz Direktive o vatrenom oružju na temelju godine proizvodnje umjesto na temelju njegove sposobnosti nanošenja štete.

Komisija će procijeniti učinak **uključivanja starinskog oružja u područje primjene Direktive** kako bi se uskladila pravila u svim državama članicama.

3.2. Nezakonita proizvodnja – 3D tisak i polugotove komponente

3D tisak, poznat i kao aditivna proizvodnja, „odnosi se na različite postupke koji se koriste u proizvodnji proizvoda, polaganjem ili spajanjem materijala sloj po sloj"[18].

Pojava vatrenog oružja koje se može izraditi s pomoću 3D tiska i mogućnost njegove upotrebe u kriminalne svrhe potaknuli su raspravu o zakonodavstvu o kontroli oružja u cijelom svijetu, među ostalim i u Europskoj uniji.

Europol je upozorio[19] da će tehnološkim napretkom 3D tisak postati široko dostupan u budućnosti te će se na taj način stvoriti i mogućnosti za nezakonitu proizvodnju vatrenog oružja i trgovinu njime. Dvije su osobe ubijene 9. listopada 2019. u Halleu (Njemačka), pri čemu je počinitelj upotrijebio oružje domaće izrade na temelju nacrta preuzetog s interneta za proizvodnju oružja djelomično se koristeći 3D pisačem[20]. Bilježi se sporo, ali kontinuirano povećanje broja zapljena takve vrste vatrenog oružja, uključujući i nezakonitu proizvodnju bitnih dijelova[21].

---

[18] Izvor: *Digital transformation monitor, The Disruptive nature of 3D printing* (Izvješće o digitalnoj transformaciji, Disruptivna priroda 3D tiska), siječanj 2017., https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/dem/monitor/sites/default/files/DTM_The%20disruptive%20nature%20of%203D%20printing%20v1.pdf

[19] Izvor: *Triggering Terror – Illicit Gun Markets and Firearms Acquisition of Terrorist Networks in Europe* (Sijanje straha – tržište nezakonitog oružja i nabava vatrenog oružja terorističkih mreža u Europi). Objavljeno 17.4.2018., dostupno na: https://vlaamsvredesinstituut.eu/en/report/triggering-terror-illicit-gun-markets-and-firearms-acquisition-of-terrorist-networks-in-europe/; Europol (2015.), *Exploring tomorrow's organised crime* (Istraživanje budućeg organiziranog kriminala), Haag: Europol, str. 41.

[20] Izvješće Europola za 2019. OGRANIČEN PRISTUP.

[21] Bilten EMPACT FIREARMS br. 10 i 12. OGRANIČEN PRISTUP.

Prijetnja povezana s nezakonitom proizvodnjom vatrenog oružja ili bitnih dijelova s pomoću 3D pisača proizlazi iz relativne cjenovne pristupačnosti tehnologije i dostupnosti nacrta na internetu, uključujući 3D tisak metala koji postaje sve jeftiniji[22], posebno zbog tehnika kao što je izravno lasersko taljenje metala[23].

Trenutačno je najopasnija prijetnja proizvodnja tzv. hibridnog 3D tiskanog oružja, koja se oslanja na 3D tiskane dijelove i lako dostupne komponente koje su neregulirane na globalnoj razini, kao što su čelične cijevi, metalne šipke i opruge[24].

Privatno 3D tiskanje vatrenog oružja već je obuhvaćeno postojećim pravnim okvirom jer se Direktiva o vatrenom oružju jednako primjenjuje na sve vrste vatrenog oružja, bez obzira na to je li 3D tiskano: mogu ih proizvoditi samo licencirani trgovci i podliježu ograničenjima, kao što je odobrenje koje fizičke osobe moraju dobiti prije nabave.

Komisija će procijeniti potrebu za posebnim pravilima o **posjedovanju nacrta za 3D tisak i trgovini njima**, uključujući zabranu posjedovanja, objave i distribucije digitalnih nacrta i njihovih tiskanih primjeraka za neovlaštene trgovce oružjem, za koje je dokazano da omogućuju proizvodnju bitnih dijelova vatrenog oružja.

Osim toga, u evaluaciji Direktive o vatrenom oružju iz 2014.[25] i nedavnim izvješćima koje su države članice podnijele EUROPOL-u te platformi za vatreno oružje[26] istaknuti su slučajevi uvoza iz nekih zemalja izvan EU-a polugotovih bitnih dijelova (obično 80 % gotovih polimernih kućišta pištolja ili 80 % gotovih metalnih cijevi dugocijevnog vatrenog oružja). Oni nisu prijavljeni kao bitni dijelovi vatrenog oružja i obično ulaze u Europsku uniju putem usluga brze dostave paketa. Uz njih su priložene upute o tome kako dovršiti njihovu izradu običnim alatima.

Komisija i države članice raspravljat će o **problemu polugotovog vatrenog oružja** i bitnih dijelova u okviru Odbora za vatreno oružje. Odbor će ocijeniti i regulatorna rješenja u budućoj modernizaciji **Uredbe (EU) br. 258/2012 o utvrđivanju odobrenja za izvoz vatrenog oružja, mjera za uvoz i provoz vatrenog oružja**[27]**.**

---

22 Izvor: https://www.law.kuleuven.be/citip/blog/warning-toner-low-3d-printed-guns-and-the-law/

23 Izvor: *Metal 3D Printing in Firearms: Real-World Case Studies* (3D tisak metala za izradu vatrenog oružja: Studije slučaja u stvarnom svijetu); objavljeno 18.1.2018. https://news.3deo.co/metal-3d-printing-firearms-case-studies

24 Izvor: ARES. Izvješće o istraživanju br. 8. *Desktop Firearms: emergent small arms craft production Technologies* (Vatreno oružje proizvedeno s pomoću računala: nove tehnologije ručne proizvodnje malog oružja), ožujak 2020. https://armamentresearch.com/wp-content/uploads/2020/03/ARES-Research-Report-8-Desktop-Firearms.pdf

25 Izvor: Technopolis Consulting Group Belgium, *Study on the Evaluation on the Firearms Directive* (Studija o evaluaciji Direktive o vatrenom oružju), prosinac 2014., Prilog, https://ec.europa.eu/docsroom/documents/8385?locale=hr

26 Bilten EMPACT-a, 6. rujna 2018. OGRANIČEN PRISTUP.

27 Izvor: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12855-Vatreno-oruzje-preispitivanje-pravila-o-izvozu-te-mjera-za-uvoz-i-provoz_hr

3.3. Europska oružna propusnica

Europska oružna propusnica, koju države članice izdaju na zahtjev vlasnicima vatrenog oružja, omogućuje lovcima i sudionicima u rekonstrukciji povijesnih događaja (za vatreno oružje kategorije C) i sportskim strijelcima (za kategoriju A, B ili C) da bez prethodnog odobrenja putuju sa svojim oružjem kroz dvije ili više država članica. Ako je država članica obavijestila druge države članice da je posjedovanje određenog vatrenog oružja zabranjeno ili je za njega potrebno ishoditi odobrenje, u europske oružne propusnice moraju se u tom smislu dodati izjave.

U evaluaciji Direktive o vatrenom oružju provedenoj 2014.[28] države članice i udruženja ocijenili su provedbu europske propusnice za vatreno oružje pozitivnom jer se njome smanjuje administrativno i gospodarsko opterećenje za korisnike, posebno za lovce, sportske strijelce i sudionike u rekonstrukciji povijesnih događaja.

Nakon revizije Direktive 2017., tijekom savjetovanja u okviru Odbora za vatreno oružje i u pritužbama koje je zaprimila Komisija, dionici su iznijeli nekoliko problema:

- čini se da europska oružna propusnica nije u potpunosti priznata u svim državama članicama, koje ponekad zahtijevaju dodatna prethodna odobrenja za kretanje vatrenog oružja,
- kontrola kretanja s propusnicom može biti teža nego kod trajnog prijenosa pa stoga postoji rizik da će je zlouporabiti osobe koje nezakonito koriste Europsku oružnu propusnicu kad se trajno presele u drugu zemlju,
- postoji potreba za usklađivanjem popisa predmeta koji se moraju navesti u europskoj oružnoj propusnici zbog razlika u razvrstavanju vatrenog oružja ili njegovih komponenti među državama članicama.

To često dovodi do toga da u propusnici nema potrebnih izjava ili su one nepotpune. Komisija će izraditi **referentnu tablicu za vatreno oružje na razini EU-a**, kako je najavljeno u akcijskom planu EU-a za kontrolu trgovine vatrenim oružjem za razdoblje 2020.–2025., koja će pomoći u razjašnjenju tog pitanja. Trebat će procijeniti i potrebu za potpuno digitaliziranom europskom oružnom propusnicom kako bi se osigurala bolja razmjena informacija među nacionalnim tijelima.

3.4. Praćenje vatrenog oružja

3.4.1. Elektronička razmjena informacija o prijenosu vatrenog oružja

Usporedno s Delegiranom uredbom (EU) 2019/686 o razmjeni informacija povezanih s prijenosom vatrenog oružja (vidjeti točku 3. ovog izvješća) Komisija je donijela Provedbenu odluku (EU) 2019/689 o pilot-projektu za provedbu određenih odredaba o administrativnoj suradnji utvrđenih Direktivom Vijeća 91/477/EEZ putem

[28] *Studija o evaluaciji Direktive o vatrenom oružju,* op. cit.

Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta[29], čime je stvorena privremena pravna osnova za primjenu tog sustava.

Komisija napominje da je opseg njezinih delegiranih ovlasti bio usmjeren samo na razmjenu informacija o odobrenjima za prijenos. Komisija stoga nije mogla zahtijevati od država članica boravišta kupca da unesu odobrenja za nabavu vatrenog oružja u sustav. Isto tako nije mogla zahtijevati da sva tijela koja izdaju odobrenja za prijenos imaju izravnu vezu sa sustavom. Oba navedena problema ometala su djelotvornu razmjenu informacija.

Stoga bi moglo biti potrebno procijeniti učinak uspostave izričite pravne osnove za korištenje Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta u samoj Direktivi o vatrenom oružju i dodatno pojasniti odgovornosti nacionalnih tijela.

3.4.2. Označivanje

Pravilnim označivanjem vatrenog oružja povećava se njegova sljedivost i sljedivost njegovih bitnih dijelova. U tu se svrhu Provedbenom direktivom (EU) 2019/68 o označivanju utvrđuju minimalna veličina fonta, zajednička metoda označivanja na nemetalnim materijalima te vrste pisma i brojčani sustav koji se upotrebljavaju za označivanje.

Prije donošenja Provedbene direktive Komisija je navela da će se pitanje dubine oznaka ocijeniti u roku od godine dana nakon roka za njezino prenošenje radi uvođenja zahtjeva povezanog s time u Provedbenu direktivu, prema potrebi.

Među državama članicama nije postignut konsenzus o minimalnim dubinama, koje se kreću od 0,02 mm do 0,08 mm, uglavnom iz komercijalnih razloga. Ni Direktiva o vatrenom oružju ni Provedbena direktiva o označivanju ne predviđaju posebnu tehnologiju za označivanje. Stoga sve tehnologije kojima se osigurava da je oznaka „jasna, trajna i jedinstvena” (npr. mehaničko graviranje, lasersko graviranje ili utiskivanje) mogu biti u skladu s Direktivom.

Zajedničkim pristupom na razini EU-a osiguralo bi se da se izbrisana oznaka može povratiti i da ne postoje neopravdane tehničke prepreke zakonitoj trgovini vatrenim oružjem među državama članicama. Komisija će se stoga oslanjati na tehnička izvješća nacionalnih odjela za balistiku i ispitnih ustanova te će procijeniti prednosti i nedostatke različitih opcija. U okviru Odbora za vatreno oružje nastavit će se rasprave kako bi se procijenio učinak ažuriranja Provedbene direktive (EU) 2019/68.

[29] Informacijski sustav unutarnjeg tržišta uspostavljen je Uredbom (EU) br. 1024/2012. Riječ je o softverskoj aplikaciji koja je dostupna na internetu i koju je Komisija razvila u suradnji s državama članicama kako bi centraliziranim komunikacijskim mehanizmom, kojim se olakšava prekogranična razmjena informacija i uzajamna pomoć, pomogla državama članicama pri ispunjavanju zahtjeva za razmjenu informacija utvrđenih aktima Unije.

3.4.3. Tehnologija za poboljšanje praćenja, sigurnosti i zaštite nabave i posjedovanja oružja

Kodovi za brzi odgovor (QR kodovi) vrsta su dvodimenzionalnog bar-koda koji može pohraniti informacije u strojno čitljivu optičku oznaku. QR kodovi omogućuju prikupljanje većeg broja podataka u usporedbi s jednodimenzionalnim bar-kodovima.

Cijena QR kodova relativno je niska. Trenutačno se uglavnom primjenjuju na vatreno oružje za potrebe inventure, osobito na naljepnicama s QR kodovima[30].

Dvodimenzijski matrični kodovi, poput QR kodova, sastoje se od crno-bijelih modula u obliku kvadrata.

U njima se navodi jedinstveni serijski broj i identifikacijska oznaka proizvođača. Ako se kod ošteti, podaci iz dvodimenzijskih matričnih kodova mogu se lakše povratiti od podataka iz QR kodova[31]. Utvrđeno je da su dvodimenzijski matrični kodovi najbolji za pohranjivanje informacija na vrlo malom prostoru[32].

Komisija dosad nema informacija o državama članicama koje upotrebljavaju QR kodove i/ili dvodimenzijske matrične kodove za nadzor i praćenje vatrenog oružja.

Sigurnosni problemi mogli bi biti prepreka za uvođenje QR kodova na tržište vatrenog oružja jer ih se može hakirati i tako omogućiti inficiranje čitača kodova i mreža. Stoga se ponekad ti sustavi iz perspektive poduzeća i potrošača ne čine pouzdanima.

Osim toga, budući da QR kod nije izravno čitljiv i da se informacije ne mogu izvući bez čitača kodova, mogu se pojaviti dileme u odnosu na praktičnost te tehnologije za tijela za izvršavanje zakonodavstva koja zapljenjuju vatreno oružje (policija, carina, službenici graničnog nadzora itd.).

Identifikacija putem radijskih frekvencija (RFID) može se koristiti kao alternativa za praćenje vatrenog oružja ili pojačavanje klasičnog označivanja. RFID omogućuje prijenos podataka za automatsko prepoznavanje i praćenje oznaka stavljenih na predmete. Tom tehnologijom uspostavlja se odnos između vatrenog oružja i predmeta koji ga aktivira kad se nađe u njegovoj blizini.

Čini se da neki testovi pokazuju da minijaturne jeftine RFID oznake na metalu mogu služiti i za praćenje vatrenog oružja[33]. Osim toga, RFID tehnologijom zajedno s posebnim softverom može se pratiti položaj vatrenog oružja, evidentirati održavanje vatrenog oružja i pratiti promjene u pogledu čuvanja vatrenog oružja[34].

Postoje problemi povezani s primjenom te tehnologije jer se ona može upotrijebiti za prikupljanje informacija koje su izravno ili neizravno povezane s osobom koja se može

---

30 Izvor: https://www.smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-HB-06-Weapons-ID-ch3.pdf

31 Izvor: https://blog.matthews.com.au/datamatrix-and-qr-codes-why-2d-codes-are-still-relevant-in-2016/

32 Izvor: https://www.camcode.com/asset-tags/barcodes-data-matrix-vs-qr-codes/

33 Izvor: https://www.conflictarm.com/technical/developing-rfid-solutions-in-support-of-stockpile-management-and-postdiversion-tracing/

34 Izvor: *Using RFID to Help Track Guns for Firearm Wholesalers and Distributors* (Korištenje RFID-a za praćenje pištolja za veletrgovce i distributere vatrenog oružja), objavljeno 2013. https://www.rfidworld.ca/rfid-to-help-track-guns-by-firearm-wholesalers-and-distributors/1365

identificirati ili identificiranom osobom[35]. Dodatni je rizik to što je taj sustav podložan hakerskim napadima.

Zasad se ta tehnologija ne smatra dovoljno sigurnom za uvođenje na razini EU-a.

Trenutačno postoje **druge mogućnosti** za poboljšanje sljedivosti oružja, kao što je upotreba skrivenih ili nevidljivih oznaka s posebnim tintama. Sigurnosne tinte već se uspješno koriste za sljedivost novčanica[36], a tu tehnologiju upotrebljavaju i farmaceutska poduzeća na metalnim proizvodima (kao što je pakirana roba široke potrošnje)[37] i na nemetalnim materijalima.[38] Ta bi tehnika mogla biti učinkovita i na metalnim i nemetalnim komponentama vatrenog oružja. Komisija će nastaviti pratiti te tehnike u okviru Odbora za vatreno oružje.

4. ZAKLJUČCI I DALJNJI KORACI

Svi se dionici slažu da je Direktiva o vatrenom oružju imala važnu ulogu u uklanjanju glavnih prijetnji utvrđenih u izvješćima država članica (uglavnom u okviru platforme za vatreno oružje)[39], projektu analize oružja i eksploziva EUROPOL-a i procjeni prijetnje teškog i organiziranog kriminala u EU-u koju je 2017. i 2021. proveo EUROPOL, uključujući upotrebu automatskog oružja, ponovno osposobljavanje onesposobljenog vatrenog oružja, prepravljanje paradnog i akustičnog oružja te oružja za uzbunjivanje i signalizaciju.

Komisija ističe da su Direktivom o vatrenom oružju poboljšani kategorije vatrenog oružja, njegova sljedivost, razmjena informacija i administrativni postupci. U ovoj fazi samo je 10 država članica u potpunosti prenijelo odredbe koje su analizirane u ovom izvješću i predstavljaju glavne izmjene uvedene u Direktivi o vatrenom oružju 2017. i dvjema provedbenim direktivama. Osim obavijesti o prenošenju Komisija ocjenjuje i usklađenost nacionalnih zakona s Direktivom te je već utvrdila slučajeve nepravilnog prenošenja u nekoliko država članica. To znači da se prednosti Direktive ne mogu u potpunosti ostvariti. Komisija će nastaviti podupirati države članice u provedbi Direktive o vatrenom oružju tako što će odgovarati na zahtjeve za pojašnjenje i u okviru Odbora za vatreno oružje organizirati radionice o prenošenju, uključujući, prema potrebi, tehničke sastanke s određenim državama članicama.

Komisija će ujedno pojačati praćenje provedbe u državama članicama i, prema potrebi, u potpunosti iskoristiti ovlasti koje su joj dodijeljene Ugovorom. Posebna pozornost posvetit će se problemu vatrenog oružja koje ispaljuje streljivo malog kalibra „Flobert” te ispravnoj upotrebi i priznavanju europske oružne propusnice.

---

35 Vidjeti prethodnu bilješku.

36 Izvor: https://www.ecb.europa.eu/euro/banknotes/ink-stained/html/index.en.html

37 Izvor: https://www.reiner.de/index.php?UV-ink-with-handheld-inkjet-printer, https://www.sicpa.com/sicpa-history

38 https://www.pharmtech.com/view/securing-the-pharmaceutical-supply-chain-with-full-traceability; https://www.pharmaceuticalprocessingworld.com/dna-marker-for-pharma-ink-ensures-traceability/

39 Države članice još su 2014. u okviru Europske multidisciplinarne platforme za borbu protiv kaznenih djela (EMPACT) postavile trgovinu vatrenim oružjem kao prioritet.

Osim toga, analiza provedena u ovom izvješću pokazuje da postoji prostor za poboljšanje u području zakonske kontrole nabave, posjedovanja i kretanja civilnog oružja. Mogle bi se proučiti sljedeće mogućnosti za osiguravanje bolje pravne kontrole:

- pojašnjenje razlike između zabranjenog vatrenog oružja i vatrenog oružja za koje je potrebno odobrenje,
- osiguravanje da se sve vrste oružja koje bi se mogle preinačiti za ispaljivanje projektila, čak i uz pomoć specijaliziranih alata i znanja, moraju barem prijaviti,
- osiguravanje potpuno digitalizirane europske oružne propusnice,
- zadržavanje u izvornoj kategoriji svog vatrenog oružja koje je zakonito prepravljeno i izmijenjeno,
- usklađivanje pravila o starinskom vatrenom oružju,
- zabrana neovlaštenim trgovcima oružjem da kupuju, objavljuju i posjeduju nacrte za 3D ispis oružja,
- uspostava izričite pravne osnove za korištenje Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta u Direktivi o vatrenom oružju,
- dodatno pojašnjenje odgovornosti nacionalnih tijela u pogledu razmjene informacija,
- definiranje minimalne dubine označivanja vatrenog oružja i bitnih dijelova.

Komisija će stoga provesti procjenu učinka mogućnosti za izmjene Direktive o vatrenom oružju. Komisija će i dalje izravno i u okviru projekata koje financira EU pratiti tehnološki razvoj i prihvaćenost na tržištu kako bi se poboljšala sljedivost i kontrola zaliha vatrenog oružja primjenom različitih tehnologija koje se primjenjuju na druge industrijske sektore.

Te ključne mjere pridonijet će ostvarivanju ciljeva Direktive o vatrenom oružju, odnosno omogućivanju prekograničnog kretanja vatrenog oružja uz istodobno zadržavanje visoke razine sigurnosti i zaštite od kaznenih djela i nezakonite trgovine vatrenim oružjem.